

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 27 листопада 2019 р. № 1415-р

Київ

Про схвалення Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року

1. Схвалити Державну стратегію у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року, що додається.

2. Міністерству охорони здоров'я разом з іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями забезпечити у шестимісячний строк розроблення трирічних планів заходів з реалізації Стратегії, схваленої цим розпорядженням.

3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям:

забезпечити виконання розробленого плану заходів;

подавати щокварталу до 25 числа наступного місяця Міністерству охорони здоров'я інформацію про стан виконання плану заходів для її узагальнення та подання до 30 числа наступного місяця Кабінетові Міністрів України.

Прем'єр-міністр України

О. ГОНЧАРУК

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 27 листопада 2019 р. № 1415-р

ДЕРЖАВНА СТРАТЕГІЯ
у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу
та вірусним гепатитам на період до 2030 року

Проблема, яка потребує розв'язання

На шляху до інтеграції із світовою та європейською спільнотами в рамках виконання Цілей сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй та Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ключовим пріоритетом державної політики у сфері охорони здоров'я та соціального розвитку є протидія захворюванням, які спричиняють найбільший негативний соціально-демографічний та економічний вплив.

ВІЛ-інфекція/СНІД, туберкульоз, вірусні гепатити В та С (далі — вірусні гепатити), поєднані патології формують основний тягар інфекційних хвороб в Україні, безпосередньо впливають на погіршення якості та тривалості життя, призводять до тяжких наслідків для здоров'я, сприяють втраті працездатності та передчасній смертності, зумовлюють появу множинних супутніх станів та захворювань, що в цілому визначає протидію поширенню цих хвороб важливим завданням громадського здоров'я.

За даними Європейського центру з контролю та профілактики захворюваності та Європейського регіонального бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), Україна залишається однією з країн, де продовжує зростати кількість нових випадків інфікування ВІЛ та смертей від СНІДу. На початок 2019 року Україна посідає одне з перших місць серед країн Європейського регіону за кількістю осіб, які живуть з ВІЛ-інфекцією, налічуючи, за оціночними даними, 237 000 осіб на початок 2019 року, більш як 40 відсотків з яких не знають про свій ВІЛ-статус.

Сукупна оціночна кількість осіб, що належать до ключових груп населення щодо інфікування ВІЛ, осіб, що вживають наркотики ін'єкційно, секс-працівників та чоловіків, що мають секс з чоловіками, становить майже 650 тис. осіб.

За оціночними даними, до 5 відсотків населення країни інфіковано вірусним гепатитом С та 1—2,5 відсотка — вірусним гепатитом В. Існуюча система епідеміологічного нагляду за вірусними гепатитами та обмежений доступ до послуг діагностики та лікування не дають можливості повною мірою оцінити рівень тягаря зазначених захворювань.

За оціночними даними ВООЗ, щороку в Україні близько 36 000 осіб хворіють на туберкульоз. Крім того, Україна входить до десяти країн з найвищим показником поширеності мультирезистентного туберкульозу. Серед вперше діагностованих осіб майже у 29 відсотків діагностується

стійкість до протитуберкульозних препаратів. Той факт, що в Україні щороку своєчасно не виявляють близько чверті випадків захворювання на туберкульоз, тільки сприяє подальшому його поширенню серед населення.

Поєднані патології (ко-інфекції) ВІЛ, туберкульозу та вірусних гепатитів здійснюють додатковий негативний вплив на здоров'я пацієнтів та, крім того, ускладнюють організацію як надання медичної допомоги для населення, так і планування програм та заходів з профілактики серед ключових груп населення.

Виключна важливість консолідації зусиль держави, приватного та неурядового секторів, міжнародних партнерів, спрямованих на подолання викликів, пов'язаних із поширенням ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу, вірусних гепатитів, зобов'язує визначити довгострокові пріоритети та вектор формування державної політики у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитом на період до 2030 року.

Мета та строки реалізації Стратегії

Головною метою Стратегії є подолання епідемій ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу, вірусних гепатитів як глобальних загроз громадському здоров'ю та благополуччю населення, покращення якості і тривалості життя, зменшення рівня захворюваності, інвалідизації та смертності шляхом створення та функціонування ефективних, інноваційних, гнучких систем надання якісних і доступних послуг профілактики, діагностики, лікування, догляду та підтримки, що базуються на правах та потребах людини і пацієнта.

Цілі та інструменти реалізації Стратегії базуються на таких ключових принципах і засадах:

дотримання прав людини та недопущення дискримінації за станом здоров'я, віком, соціальним статусом, сексуальною орієнтацією, гендерною ідентичністю, родом занять та іншими ознаками і забезпечення рівності, в тому числі гендерної, та реалізації прав і свобод людини незалежно від цих ознак;

пріоритетності права на здоров'я, що не лише забезпечує повний, справедливий доступ до медичних послуг, а і створює сприятливі умови для реалізації свого права та проактивної турботи про власне здоров'я та здоров'я свого оточення;

прозорості та відкритості — надання громадськості інструментів її змістовного залучення та впливу і забезпечення належної підзвітності, а також відповідальності суб'єктів управління;

грунтовності — формування підходів на основі доказових, експертних та об'єктивних даних з усвідомленням послідовності процесів та з урахуванням оптимального використання наявних та потенційних ресурсів;

проактивності — формування політики та заходів у режимі випередження прогнозованих викликів та із забезпеченням можливості внесення обґрунтованих корективів з метою вдосконалення підходів до реалізації Стратегії;

вимірюваності цілей та критичного оцінювання — визначення чітких проміжних та кінцевих цілей та завдань, ефективність досягнення яких може бути виміряна та оцінена;

міжсекторальної співпраці — ефективна взаємодія, координація зусиль та ефективне врядування шляхом розподілу повноважень між виконавцями відповідно до притаманних їм функцій;

спадкоємності та наступності — збереження орієнтації на цілі та завдання Стратегії незалежно від політичних чи інших чинників, накопичення та передача позитивного досвіду, управлінського, наукового та технічного потенціалу.

У цій Стратегії терміни вживаються в такому значенні:

елімінація — зниження рівня циркуляції збудника захворювання серед населення або окремої його групи до рівня показників, визначених ВООЗ;

ключові групи населення — групи населення, визначені відповідно до рекомендацій МОЗ, які з урахуванням певних поведінкових практик, фізичних та психофізіологічних станів та інших умов, що доказово впливають на підвищені ризики інфікування ВІЛ-інфекцією, вірусними гепатитами або туберкульозом, є пріоритетними під час формування та впровадженні заходів з реалізації Стратегії;

спільноти — групи осіб, об'єднані та взаємозв'язані певною структурою, спільними цілями та напрямками діяльності, в тому числі щодо реалізації Стратегії, виконання її окремих завдань та представлення інтересів осіб, на яких спрямовані цілі Стратегії.

Шляхи та способи розв'язання проблеми

Розв'язання проблеми передбачається шляхом досягнення стратегічних та оперативних цілей Стратегії.

Стратегічні цілі розподілені виходячи з трьох основних векторів реалізації Стратегії — протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу, вірусним гепатитам як глобальним та національним викликам.

Оперативні цілі визначають проміжні кроки та напрями діяльності, сукупність та взаємозв'язаність яких є інструментами досягнення стратегічних цілей.

Стратегічна ціль 1. Зменшення рівня захворюваності на ВІЛ-інфекцію та зниження рівня смертності від хвороб, зумовлених СНІДом

Стратегічна ціль 1 базується на засадах Політичної декларації з питань ВІЛ/СНІДу “Прискореними темпами до активізації боротьби з ВІЛ та припинення епідемії СНІДу до 2030”, прийнятої Генеральною Асамблеєю ООН 7 червня 2016 року.

Оперативна ціль 1. Запобігти новим випадкам інфікування ВІЛ-інфекцією

Завдання:

забезпечити доступ та сприяти отриманню представниками ключових груп населення комплексних профілактичних послуг, зокрема тих, що

надаються на рівні громад та силами спільнот, за рахунок державного та місцевого бюджетів;

досягти елімінації передачі ВІЛ-інфекції від матері до дитини;

впровадити комплексні комунікаційні програми громадського здоров'я, спрямовані на загальне населення, зокрема підлітків і молодь, та системні навчальні заходи для професійних та пріоритетних груп — працівників правоохоронних органів, закладів освіти, військовослужбовців тощо;

забезпечити доступність замісної підтримувальної терапії, зокрема у місцях позбавлення волі;

унеможливити інфікування ВІЛ-інфекцією під час отримання медичної допомоги, зокрема під час переливання крові, її компонентів, трансплантації органів та тканин;

забезпечити доступ до послуг медикаментозної доконтактної профілактики ВІЛ-інфекції ключовим групам населення;

забезпечити надання послуг медикаментозної постконтактної профілактики ВІЛ-інфекції всім особам, що її потребують.

Оперативна ціль 2. Удосконалити систему ефективного виявлення випадків ВІЛ-інфекції

Завдання:

досягти високого рівня обізнаності населення щодо свого ВІЛ-статусу;

забезпечити повне охоплення послугами тестування на ВІЛ-інфекцію усіх хворих на туберкульоз, клієнтів програм замісної підтримувальної терапії та отримувачів комплексних профілактичних послуг серед ключових груп населення;

забезпечити повне охоплення послугами тестування та раннього виявлення ВІЛ-інфекції у вагітних жінок та їх партнерів;

забезпечити доступність тестування на ВІЛ-інфекцію шляхом розширення мережі закладів, що надають відповідні послуги, залучення аптечної мережі, тестування на рівні спільнот та промоції самостійного тестування;

забезпечити раннє виявлення ВІЛ-інфекції у всіх дітей, народжених матерями з числа осіб, які живуть з ВІЛ-інфекцією;

гарантувати якість надання лабораторних послуг, зокрема шляхом впровадження заходів з моніторингу якості виробів медичного призначення, що застосовуються для діагностики ВІЛ-інфекції, розроблення ефективних алгоритмів діагностики та програм зовнішньої оцінки якості.

Оперативна ціль 3. Забезпечити всебічний доступ до лікування ВІЛ-інфекції

Завдання:

забезпечити розширення антиретровірусної терапії до повного задоволення потреб у ній;

забезпечити початок антиретровірусної терапії відразу після встановлення діагнозу та в найкоротші строки;

забезпечити доступ до нових препаратів відповідно до кращих міжнародних практик та налагодити систему їх безперебійного постачання;

забезпечити проведення своєчасного та ефективного моніторингу та супровід лікування, контроль над побічними реакціями, лікування опортуністичних інфекцій та інших соматичних станів;

забезпечити подальший розвиток та впровадження системи нагляду та профілактики розвитку резистентних форм ВІЛ-інфекції;

забезпечити ефективність лікування та досягнення невизначального рівня вірусного навантаження ВІЛ-інфекції;

забезпечити доступ та сприяти отриманню профілактичного лікування туберкульозу особам, які живуть з ВІЛ-інфекцією.

Стратегічна ціль 2. Зменшення нових випадків вірусних гепатитів, в тому числі хронічних, та скорочення смертності, зумовленої вірусними гепатитами

Стратегічна ціль 2 базується на Глобальній стратегії сектору охорони здоров'я ВООЗ з вірусного гепатиту "На шляху до ліквідації вірусних гепатитів".

Оперативна ціль 1. Створити ефективну систему епідеміологічного нагляду за вірусними гепатитами та впровадити ефективний моніторинг і оцінку програм протидії вірусним гепатитам

Завдання:

удосконалити існуючу систему епідеміологічного нагляду та моніторингу і оцінки програмних заходів щодо вірусних гепатитів, встановити національні цільові показники та інтегрувати їх до існуючої системи епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами;

забезпечити проведення періодичних популяційних серологічних та біоповедінкових досліджень щодо поширеності вірусних гепатитів серед різних груп населення;

провести моделювання наслідків та сформувавши економічні прогнози щодо тягаря захворювань для системи охорони здоров'я та економіки країни, висновки якого використати для прийняття рішень щодо необхідних інвестицій.

Оперативна ціль 2. Забезпечити надання комплексних послуг профілактики, діагностики та лікування вірусних гепатитів

Завдання:

забезпечити доступ до вакцинації та постконтактної профілактики вірусного гепатиту В для дітей, медичних працівників та представників ключових груп населення;

впровадити систему заходів із забезпечення безпечності інвазійних процедур та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та закладах

побутового обслуговування, де існує ризик інфікування вірусними гепатитами;

забезпечити оснащення закладів охорони здоров'я медичними виробами та витратними матеріалами для дезінфекції та стерилізації, одноразовим та безпечним у використанні витратним матеріалом;

налагодити надійну та чітку автоматизовану систему дослідження донорської крові та її компонентів на трансфузійно-трансмисивні інфекції та ефективні алгоритми переадресації та доведення донорів з позитивними маркерами вірусу до системи медичного спостереження;

досягти елімінації передачі вірусного гепатиту В та зниження передачі вірусного гепатиту С від матері до дитини і забезпечити доступ до діагностики, лікування та специфічної профілактики під час вагітності у разі інфікування вірусним гепатитом В;

поліпшити стан оснащення закладів охорони здоров'я приладами і витратними матеріалами для діагностики вірусних гепатитів;

розширити доступ до скринінгу та діагностики вірусних гепатитів через децентралізацію послуг, оптимізацію та спрощення підходів до тестування і лабораторного супроводу лікування, інтеграцію тестування на вірусні гепатити з послугами тестування на ВІЛ-інфекцію та туберкульоз, наданням наркологічної та акушерської допомоги тощо;

розширити доступ до лікування шляхом оптимізації маршруту пацієнта, забезпечення доступу до ефективних та безпечних лікарських засобів, впровадження спрощених підходів щодо ведення хворих;

впровадити програми мікроелімінації вірусних гепатитів для окремих категорій населення, зокрема серед осіб, що вживають наркотики ін'єкційно, осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, тощо;

забезпечити доступ представникам ключових груп населення, зокрема особам, що вживають наркотики ін'єкційно, до програм зменшення шкоди та лікування наркозалежності з метою запобігання ре-інфікуванню після досягнення стійкої вірусологічної відповіді;

впровадити систему заходів із запобігання повторному інфікуванню вірусним гепатитом С та забезпечити здійснення контролю над її реалізацією.

Оперативна ціль 3. Підвищити поінформованість населення про проблеми вірусних гепатитів та підвищити рівень знань медичних працівників щодо сучасних підходів до профілактики, діагностики та лікування вірусних гепатитів

Завдання:

пріоритизувати на всіх рівнях прийняття рішень щодо проблеми вірусних гепатитів як соціально небезпечних захворювань та викликів громадському здоров'ю;

впровадити заходи з підвищення загального рівня поінформованості та розуміння масштабів проблем, пов'язаних з вірусними гепатитами,

особистих ризиків та способів їх уникнення серед населення та ключових груп;

сприяти підвищенню рівня знань та кваліфікації медичних працівників шляхом забезпечення доступу до сучасної, заснованої на доказах інформації, регулярного перегляду та оновлення програм до- та післядипломної освіти, проведення навчання з питань профілактики, діагностики та лікування вірусних гепатитів.

Стратегічна ціль 3. Зниження захворюваності та смертності від туберкульозу

Стратегічна ціль 3 базується на засадах Глобальної стратегії ВООЗ з ліквідації туберкульозу до 2035 року.

Оперативна ціль 1. Удосконалити систему організації та надання протитуберкульозної допомоги

Завдання:

забезпечити розширення та повноцінне впровадження людино-орієнтованих моделей лікування хворих на туберкульоз з акцентом на впровадження ефективних моделей амбулаторного лікування із забезпеченням доступу до психосоціального супроводу;

забезпечити дотримання прав осіб, хворих на туберкульоз, шляхом подолання стигми та дискримінації, забезпечення на законодавчому рівні рівних прав та свобод впродовж лікування туберкульозу та після його завершення;

провести реорганізацію мережі протитуберкульозних закладів відповідно до сучасних епідеміологічних трендів, оптимізації використання існуючих ресурсів, регіональних особливостей, критеріїв госпіталізації та виписки;

впровадити новий механізм фінансування протитуберкульозних заходів, спрямований на заохочення медичних працівників до виявлення та досягнення успішності лікування туберкульозу, а також на заохочення пацієнтів до формування прихильності до лікування;

впровадити стратегічний план розвитку кадрових ресурсів у сфері громадського здоров'я відповідно до рекомендацій ВООЗ.

Оперативна ціль 2. Забезпечити ефективне виявлення нових випадків та не допустити формування резистентних форм туберкульозу

Завдання:

забезпечити належне інформування населення про туберкульоз, його прояви, профілактику, можливості лікування тощо;

забезпечити систематичний скринінг та активне виявлення випадків туберкульозу та осіб, які перебувають в контакті з хворими на туберкульоз, в тому числі серед ключових груп населення та із залученням неурядового сектору;

забезпечити скринінг на латентний та активний туберкульоз та профілактичне лікування всіх осіб, що вживають наркотики ін'єкційно, та представників ключових груп населення, які цього потребують;

забезпечити вакцинацією проти туберкульозу всіх новонароджених;

забезпечити доступ до тестування на медикаментозну чутливість, зокрема шляхом використання швидких тестів;

пріоритизувати молекулярно-генетичні методи діагностики туберкульозу та забезпечити лабораторну мережу приладами та витратними матеріалами для проведення досліджень всіх форм туберкульозу;

запровадити сучасні підходи з інфекційного контролю за туберкульозом, спрямовані в тому числі на запобігання поширенню захворювання у закладах охорони здоров'я, місцях довгострокового перебування осіб і проживання хворих на туберкульоз.

Оперативна ціль 3. Підвищити якість та ефективність лікування туберкульозу

Завдання:

забезпечити доступ до нових препаратів та сучасних короткострокових схем у лікуванні туберкульозу;

забезпечити щоденне контрольоване лікування та ефективну систему надання соціально-психологічної підтримки та супроводу для осіб, які його потребують;

забезпечити доступ хворих на туберкульоз до лікування антиретровірусними препаратами, замісної підтримувальної терапії, лікування вірусних гепатитів, діагностики та лікування побічних ефектів протитуберкульозних препаратів і сприяти проведенню заходів з формування прихильності до лікування;

припинити практику безрецептурного продажу протитуберкульозних препаратів;

удосконалити фармаконагляд та систему здійснення контролю за побічними реакціями на протитуберкульозні препарати;

забезпечити надання паліативної допомоги хворим на туберкульоз.

На шляху реалізації Стратегії використовуються підходи та інструменти, спрямовані на ефективне та комплексне виконання передбачених нею завдань та досягнення стратегічних та оперативних цілей.

Урядові плани дій, на основі яких визначаються загальнонаціональні, регіональні та місцеві програмні заходи, визначають ключові пріоритети та короткострокові завдання, сукупність та послідовність яких повинна бути спрямована на досягнення основних цілей Стратегії.

Стратегічне планування, загальна координація, забезпечення взаємодії та інтеграції політик, пов'язаних з реалізацією Стратегії, а також моніторинг та оцінка її виконання і доведення результатів такої оцінки до органів влади, заінтересованих сторін та суспільства покладається на центральний орган виконавчої влади, що формує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Управлінські та організаційні інструменти

Реалізація Стратегії потребує ефективного розподілу функцій заінтересованих сторін та відповідальних органів, забезпечення загальної координації та комплементарності заходів і програм з метою найбільш ефективного використання наявних ресурсів та оперативного реагування на виклики, що виникають у процесі її реалізації.

Інструментами, що впливають на ефективність реалізації Стратегії та базуються на її керівних засадах та принципах, є:

державне лідерство в управлінні програмами та заходами, взаємовідповідальність та підзвітність перед суспільством;

інтеграція неурядових організацій до загальнонаціональної системи формування та надання послуг, спрямованих на досягнення цілей, визначених Стратегією;

зменшення існуючих прогалів у доступі до якісних та ефективних послуг між міським та сільським населенням і окремими регіонами;

інтеграція послуг, програм та заходів як в рамках виконання стратегічних та оперативних цілей Стратегії, так і з іншими національними заходами в галузях охорони здоров'я, соціальної допомоги, освіти, регіонального розвитку тощо;

налагодження співпраці та заохочення соціально відповідального бізнесу до виконання завдань, передбачених цією Стратегією;

створення єдиного адміністративно-управлінського простору реалізації цілей та завдань Стратегії, що охоплює цивільний та пенітенціарний сектори, сферу управління Міноборони;

уніфікація та стандартизація підходів щодо організації та впровадження заходів, пов'язаних з реалізацією цілей Стратегії;

забезпечення підвищення ефективності діяльності та належного рівня впливу координаційного механізму на національному та регіональному рівні.

Нормативні інструменти

Заходи з реалізації Стратегії вимагають безперервного вдосконалення нормативно-правової бази, в тому числі щодо:

гармонізації із законодавством Європейського Союзу (у тому числі в контексті виконання вимог Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони);

впровадження керівництв ВООЗ, Об'єднаної програми ООН з ВІЛ/СНІД (ЮНЕЙДС) та інших міжурядових організацій і програм з метою вдосконалення надання та механізму організації послуг;

приведення термінології, зокрема галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я та відповідного законодавства, у відповідність з рекомендаціями ВООЗ та міжнародними вимогами;

усунення політико-правових та культурних бар'єрів, що обмежують доступ до послуг або є чинниками стигматизації осіб, що вживають наркотики ін'єкційно, хворих на туберкульоз та вірусні гепатити, їх найближчого оточення, ключових груп населення, осіб, які відбули покарання у вигляді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, тощо та стримують соціалізацію та інтеграцію в суспільство;

розроблення та затвердження нормативно-правових актів з метою проведення моніторингу дотримання прав і свобод людини та створення системи активного реагування на випадки їх порушення.

Фінансові інструменти

Однією з основних умов реалізації Стратегії є забезпечення сталого фінансування пов'язаних з нею програм та заходів, зокрема:

забезпечення пріоритету фінансування програм протидії ВІЛ-інфекції, вірусним гепатитам та туберкульозу за рахунок державного та місцевих бюджетів та незалежності від зовнішнього (донорського) фінансування як ключової передумови забезпечення сталості та безперервності надання послуг;

узгодження планування заходів та процесів із забезпечення реалізації Стратегії з бюджетним процесом в Україні;

проведення комплексного аналізу видатків та оцінки заходів щодо економічної ефективності;

забезпечення ефективного розподілу ресурсів між відповідальними виконавцями та закладами, що провадять діяльність, пов'язану з виконанням цілей та завдань Стратегії;

встановлення та посилення механізму державного фінансування за соціальними договорами для виконавців, які є представниками спільнот;

забезпечення багаторівневості та комплементарності фінансування заходів за рахунок державного та місцевих бюджетів та уникнення його дублювання, в тому числі з інших джерел;

забезпечення своєчасної закупівлі та постачання послуг, лікарських засобів та виробів медичного призначення для забезпечення безперервності та континууму послуг.

Інструменти громадської участі та контролю

Процеси, пов'язані з реалізацією Стратегії, повинні містити належний механізм залучення заінтересованих сторін до обговорення та прийняття рішень, а інформація про її реалізацію повинна бути максимально відкритою, що потребує:

включення представників заінтересованих сторін, зокрема пацієнтських спільнот, ключових груп населення до процесів розроблення політик, прийняття рішень та забезпечення можливості внесення пропозицій до розгляду під час прийняття зазначених цих рішень;

удосконалення наявного механізму обміну інформацією і сприяння поширенню інформації про результати реалізації Стратегії серед широкого кола заінтересованих сторін та доведення її до відома громадськості через сучасні засоби комунікації;

запровадження громадського контролю за якістю послуг, що надаються в рамках реалізації Стратегії, та моніторингу задоволеності потреб отримувачів послуг.

Інструменти у сфері управління даними

Ефективність впровадження Стратегії пов'язана з якістю даних, які використовуються для планування заходів, збираються та узагальнюються в ході її реалізації та використовуються для прийняття рішень та подальшого удосконалення заходів. Для покращення алгоритмів управління інформацією необхідно:

розвинути та вдосконалити системи збору та аналізу даних епідеміологічного нагляду та моніторингу і оцінки програмних заходів;

інтегрувати інформаційні системи обліку осіб, в тому числі для впровадження епідеміологічного нагляду, заснованого на веденні випадку з наскрізною ідентифікацією, в електронні системи охорони здоров'я та забезпечити обмін звітною документацією між закладами охорони здоров'я всіх форм власності;

здійснити перехід від рутинного моніторингу до системи формування та постійного оновлення стратегічної інформації, її поширення і використання під час формування та впровадження заходів з протидії захворюванням;

запровадити індикатори для вимірювання гендерної нерівності в доступі та чутливості у наданні послуг;

налагодити міжнародну співпрацю з метою забезпечення належного транскордонного обміну інформацією та формування глобальних джерел статистичних даних.

Інструменти у сфері освіти та науки

Людські ресурси, науковий та освітній розвиток є запорукою практичного впровадження заходів, що сприяють досягненню цілей та завдань Стратегії. Для повноцінного використання сучасних підходів та кращих міжнародних практик необхідним є постійний розвиток потенціалу та дотримання високих стандартів у галузі освіти та науки, зокрема:

проведення наукових досліджень для розроблення інноваційних підходів щодо формування програм та заходів, впровадження новітніх методів профілактики, діагностики та лікування;

проведення біоповедінкових, епідеміологічних та операційних досліджень за рахунок коштів державного бюджету та забезпечення прямого використання отриманих даних у процесі прийняття рішень;

забезпечення розвитку безперервного дистанційного навчання з використанням онлайн-ресурсів та платформ, зокрема для немедичних працівників, та його інкорпорація в систему післядипломної освіти;

забезпечення розвитку неформальної освіти та просвітницької роботи, спрямованих на формування здорового способу життя, усвідомленого ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточення, безпечних поведінкових практик та профілактики захворювань;

забезпечення розвитку міжнародної співпраці у сферах науки, освіти та технологій.

Очікувані результати. Моніторинг реалізації Стратегії

Реалізація Стратегії в цілому, а також виконання заходів, що впроваджуються з метою досягнення її цілей та завдань, потребують проведення системного моніторингу, оцінки та розбудови єдиної методології для вдосконалення процесу стратегічного планування та виконання різнорівневих програм, проектів міжнародної технічної допомоги та окремих заходів.

Ключовими індикаторами ефективності реалізації Стратегії відповідно до її стратегічних цілей є:

Індикатор	Цільове значення 2020 року	Цільове значення 2025 року	Цільове значення 2030 року
Стратегічна ціль 1. Зменшення захворюваності на ВІЛ-інфекцію та зниження смертності від хвороб, зумовлених СНІДом			
Зниження рівня смертності від хвороб, зумовлених СНІДом, на 100 000 населення, від показника смертності за підсумками 2015 року, відсотків	20	50	90
Відсоток осіб, що знають про свій ВІЛ-статус, від оціночної кількості осіб, які живуть з ВІЛ	80	90	95
Відсоток осіб, які живуть з ВІЛ, що отримують антиретровірусну терапію, від осіб, що знають про свій ВІЛ-статус	80	90	95
Відсоток осіб, які живуть з ВІЛ та отримують антиретровірусну терапію, у яких досягнуто вірусної супресії, від осіб, що отримують антиретровірусну терапію	93	94	95
Частота передачі ВІЛ-інфекції від матері до дитини, відсотків	≤ 2	≤ 2	≤ 2
Охоплення представників кожної з ключових груп населення комплексними послугами з профілактики, від оціночного числа, відсотків	70	80	90

Індикатор	Цільове значення 2020 року	Цільове значення 2025 року	Цільове значення 2030 року
Охоплення замісною підтримувальною терапією, від оціночного числа осіб, що вживають опіоїди ін'єкційно та мають залежність, відсотків	5,5	15	40
Стратегічна ціль 2. Зменшення нових випадків інфікування вірусними гепатитами, в тому числі хронічними, та скорочення смертності, зумовленої вірусними гепатитами			
Зниження рівня захворюваності на хронічний вірусний гепатит В, відсотків	5	40	90
Зниження рівня захворюваності на хронічний вірусний гепатит С, відсотків	5	40	90
Зниження рівня смертності від хвороб, пов'язаних з вірусними гепатитами, відсотків	0	10	65
Відсоток осіб, хворих на вірусні гепатити, що знають про свій статус	10	50	90
Охоплення лікуванням осіб з вірусним гепатитом С, відсотків	10	50	90
Охоплення лікуванням осіб з вірусним гепатитом В серед тих, хто потребує лікування, відсотків	3	20	40
Охоплення дітей трьома дозами вакцинації від вірусного гепатиту В, відсотків	75	90	90
Стратегічна ціль 3. Зниження рівня захворюваності та смертності від туберкульозу			
Зниження рівня захворюваності на туберкульоз порівняно з 2015 роком, відсотків	70	75	80
Зменшення абсолютного числа смертей від туберкульозу порівняно з 2015 роком, відсотків	70	80	90
Ефективність лікування туберкульозу, в тому числі резистентних форм, відсотків	80	85	90
Відсоток пацієнтів, які отримують лікування амбулаторно відповідно до галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я, від загальної кількості осіб, які потребують такого лікування	90	95	100

Інші індикатори, а також проміжні цільові показники ключових індикаторів повинні базуватися на стратегічних та оперативних цілях

Стратегії, не суперечити їм та затверджуватися відповідними нормативно-правовими актами.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних і
трудових ресурсів

Фінансування заходів щодо реалізації Стратегії здійснюватиметься за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів у межах асигнувань, що передбачаються на відповідний рік, благодійних фондів, міжнародної технічної та фінансової допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг фінансування, матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для реалізації цієї Стратегії, визначається щороку з урахуванням можливостей джерел фінансування.
